

MINISTERSTWO
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
PODSEKRETARZ STANU
dr hab. prof. IH PAN Magdalena Gawin

Warszawa, 19 stycznia 2018 r.

DOZ-OAiK.6521.2.2018.MT

**Wojewódzcy Konserwatorzy
Zabytków**

Szanowni Państwo,

zgodnie z art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm., dalej u.o.z.o.z.), w ramach koordynowania działalności wojewódzkich konserwatorów zabytków, Generalny Konserwator Zabytków może ustalać ogólne kierunki ich działania, wydawać instrukcje i wytyczne określające sposób ich postępowania oraz żądać od nich sprawozdań z działalności. W związku z powyższym przedstawiam wytyczne w zakresie stosowania przepisów dotyczących usuwania drzew i krzewów z nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków.

Z dniem 18 stycznia 2018 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 3 stycznia 2018 r. poz. 10). Celem tej regulacji jest uspoźnienie przepisów obydwu ustaw i ujednolicenie kwestii usuwania drzew i krzewów z terenu nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, ponoszenia opłat z tego tytułu oraz sankcji za działania niezgodne z prawem. Skutkiem nowelizacji przedmiotowych przepisów będzie wzmocnienie ochrony wpisanej do rejestru zabytków zieleni komponowanej.

Wraz z wejściem w życie powyższej nowelizacji wojewódzcy konserwatorzy zabytków ponownie będą wydawać zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków na podstawie art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (dalej u.o.p.), w sposób określony w rozdziale 4 tej ustawy. Powyższe oznacza, że prowadząc postępowanie należy uwzględnić wszelkie wymagania dotyczące wniosku o wydanie zezwolenia określone w art. 83b tej ustawy, wyłączenia z obowiązku uzyskania zezwolenia, wymienione w art. 83f u.o.p. oraz stosować zasady naliczania opłat i stawki opłat określone w ustawie o ochronie przyrody i aktach

wykonawczych, wydanych na podstawie jej przepisów. Należy w szczególności zwrócić uwagę, że na gruncie ustawy o ochronie przyrody, stosownie do przepisu art. 83f ust. 3a, nie jest wymagane zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów, które rosną na nieruchomościach stanowiących własność osób fizycznych i są usuwane na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W tych jednak wypadkach, zgodnie z art. 83f ust. 4 u.o.p., właściciel nieruchomości jest obowiązany dokonać zgłoszenia do właściwego organu (tj. wojewódzkiego konserwatora zabytków – w przypadku nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków), zamiaru usunięcia drzewa, jeżeli obwód pnia drzewa mierzonego na wysokości 5 cm przekracza wymiary wskazane w treści tego przepisu (80 cm, 65 cm, 50 cm – w zależności od gatunku). Po dokonaniu oględzin drzewa organ, o którym mowa w art. 83a ust. 1 u.o.p. (tj. wojewódzki konserwator zabytków – na nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków), w terminie 14 dni od dnia oględzin może, w drodze decyzji administracyjnej, wnieść sprzeciw (ust. 8 cyt. przepisu). Wydanie ostatecznej decyzji administracyjnej o sprzeciwie wobec zamiaru usunięcia drzewa stanowi podstawę wystąpienia z wnioskiem o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 83 ust. 1, o czym stanowi art. 83f ust. 16 u.o.p. Pozostałe podmioty – osoby prawne, związki wyznaniowe, jednostki samorządu terytorialnego, Skarb Państwa e.t.c. – są obowiązane uzyskać zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów, z uwzględnieniem katalogu wyłączeń od tego obowiązku zawartego w art. 83f ust. 1 u.o.p.

W celu stworzenia adekwatnych warunków prawnych dla ochrony zabytków, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. g u.o.z.o.z., w wyniku nowelizacji doprecyzowano brzmienie przepisu art. 36 ust. 1 pkt 1 i pkt 11 ustawy.

Zgodnie z treścią przepisu art. 36 ust. 1 pkt 1 u.o.z.o.z., pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części, będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni. Użycie w cytowanym przepisie spójnika „w tym” wskazuje, że na podstawie tego przepisu prawa wymagane jest uzyskanie pozwolenia wówczas, gdy drzewa lub krzewy są usuwane w ramach prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych. A zatem przepis ten będzie miał zastosowanie do większości działań podejmowanych przy zabytkowych kompozycjach zieleni.

Pragnę w tym miejscu zauważyć, iż w świetle powyższych przepisów prowadzenie prac obejmujących usunięcie drzewa lub krzewu z terenu wpisanego do rejestru zabytków jako zakomponowana forma zieleni będzie podlegało reżimom ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, jak i ustawy o ochronie przyrody. Powyższe ustawy nie regulują kolejności wydawania powyższych decyzji, niemniej jednak rekomenduję orzekanie jako pierwsze na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i wydawanie decyzji na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody jako następstwa

uprzednio wydanego pozwolenia konserwatorskiego. Pozwoli to uniknąć sytuacji, w których właściciel zabytku uzyska zezwolenie na usunięcie zieleni, a następnie ze względów innych niż przyrodnicze nie uzyska pozwolenia konserwatorskiego na realizację inwestycji, która była wskazywana jako przyczyna usunięcia roślin.

Natomiast przepis art. 36 ust. 1 pkt 11 u.o.z.o.z. po nowelizacji stanowi, iż pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni. Powyższy przepis znajdzie zastosowanie w sytuacjach dotyczących usuwania drzew i krzewów z obiektów będących komponowanymi formami zieleni, wówczas gdy wycinka nie jest prowadzona w ramach prac konserwatorskich lub restauratorskich, np. w celu wyeliminowania zagrożenia bezpieczeństwa. Zakres zastosowanie tej regulacji znacznie się zmieni w stosunku do stanu wprowadzonego z dniem 9 września 2017 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw.

Innymi słowy, usuwanie drzew lub krzewów z wpisanego do rejestru zabytków parku, ogrodu lub innej formy zaprojektowanej zieleni, nie mające związku z pracami konserwatorskimi, restauratorskimi lub robotami budowlanymi prowadzonymi przy zabytku, nie będzie wymagało pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 u.o.z.o.z., lecz pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 11 u.o.z.o.z.

Jednocześnie podkreślam, że usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości lub ich części innych niż wpisane do rejestru zabytków parki, ogrody lub inne formy zaprojektowanej zieleni nie wymaga uzyskania pozwoleń, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i pkt 11 u.o.z.o.z., lecz wymaga zgłoszenia lub uzyskania zezwolenia na podstawie przepisów u.o.p.

Proszę o przekazanie powyższych informacji delegaturom wojewódzkich urzędów ochrony zabytków oraz samorządowym konserwatorom zabytków działającym na podległym Państwu terenie.

Z wyrazami szacunku

Magdalena Gawin

Otrzymują:

1. Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków
2. Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków
3. Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków
4. Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków
5. Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków
6. Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
7. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
8. Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
9. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków
10. Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków
11. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków
12. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków
13. Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków
14. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków
15. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
16. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków